

Marian Gorynia
Katedra Konkurencyjności Międzynarodowej
Wydział Gospodarki Międzynarodowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
m.gorynia@ue.poznan.pl <http://www.mariangorynia.pl/>

KILKA UWAG O WYZWANIACH GOSPODARKI GLOBALNEJ 2018

X Międzynarodowa Konferencja Naukowa
Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego
Instytut Handlu Zagranicznego
Sopot, 24-25 maja 2018

**UNIWERSYTET EKONOMICZNY
W POZNANIU**

Cele i składowe wystąpienia

- ❑ Wprowadzenie elementarnego ładu pojęciowego
- ❑ Osiągnięcia Polski na ścieżce globalizacji – proste dowody
- ❑ Najważniejsze globalne i regionalne wyzwania ekonomiczne związane z rozwojem gospodarki polskiej – identyfikacja
- ❑ Racjonalne podejście do globalizacji w skali świata – wizja normatywna
- ❑ Wskazania dla polskiej polityki gospodarczej – zarys
- ❑ Polska w Unii Europejskiej i w strefie euro jako odpowiedź na wyzwania globalne – podstawowa rekomendacja

Kilka definicji

Globalizacja to krótko mówiąc intensyfikacja ekonomicznych, politycznych, społecznych i kulturalnych związków w poprzek granic (Hans-Henrik Holm i George Sørensen)

Globalizacja w szerokim znaczeniu zawiera wszystkie aspekty społecznej działalności człowieka – komunikacja (porozumiewanie się), sprawy ekologiczne, handel, regulacje, ideologie i jakiegokolwiek inne (Jan Aart Scholte)

Globalizacja to proces, w ramach którego ludzie stają się w większy sposób współzależni we wszystkich aspektach życia – kulturalnym, gospodarczym, politycznym, technologicznym i środowiskowym (George C. Lodge)

Kilka definicji c.d.

Internacjonalizacja – umiędzynarodowienie – w odniesieniu do gospodarki oznacza współpracę z zagranicą, mogącą przybierać rozmaite formy, dające się podzielić na internacjonalizację czynną i bierną

Globalizacja (mondializacja) w znaczeniu ekonomicznym to szczególny przypadek umiędzynarodowienia:

- intensywność, powszechność (światowy zasięg), uniformizacja, unifikacja, standaryzacja działań
- globalizacja to wyższe stadium internacjonalizacji
- co do swej istoty globalizacja jest logiczną konsekwencją dotychczasowego rozwoju gospodarki rynkowej i naturalnym etapem jej ewolucji; innymi słowy ma charakter immanentny, nieunikniony
- przejawy globalizacji – handel międzynarodowy (eksport, import), zagraniczne inwestycje bezpośrednie, międzynarodowe rynki finansowe (kapitałowe); szczególna rola technologii informacyjnych i Internetu

Szanse i zagrożenia globalizacji – możliwe podjęcia

Trzy postawy:

- pro-, afirmacja (ale nie ślepa) – Jagdish Bhagwati, *In Defense of Globalization*
- medium, równowaga – Paul Streeten, *Globalization. Threat or Opportunity?*
- podejście krytyczne (ale bez negacji):
  - Joseph E. Stiglitz, *Globalizacja*
  - Władysław Szymański, *Dlaczego globalizacja jest irracjonalna?*

Szanse i zagrożenia globalizacji – jakie wyzwania?

Jagdish Bhagwati

Ubóstwo – zmniejszenie – zwiększenie

Praca dzieci – redukcja – zwiększenie

Rola kobiety – poprawa – regres

Demokracja – promocja – ograniczenie

Kultura – wzbogacenie – narażona na niebezpieczeństwo

Płace i standardy pracy – wzrost – obniżka

Środowisko – poprawa – pogorszenie

Korporacje międzynarodowe – pożyteczni aktorzy – drapieżcy

Przestępczość – spadek – wzrost

Zdrowie – poprawa – regres

Przejawy globalizacji – Polska na tle świata

Tabela 1. Kraje o najwyższej wartości eksportu towarów w latach 1990, 2000 i 2016

Eksport towarów					
1990		2000		2016	
Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj
1	Niemcy	1	USA	1	Chiny
2	USA	2	Niemcy	2	USA
3	Japonia	3	Japonia	3	Niemcy
4	Francja	4	Francja	4	Japonia
5	Wielka Brytania	5	Kanada	5	Korea Południowa
6	Włochy	6	Wielka Brytania	6	Francja
7	Kanada	7	Chiny	7	Hong Kong
8	Holandia	8	Włochy	8	Holandia
9	Belgia	9	Holandia	9	Włochy
10	Hong Kong	10	Hong Kong	10	Wielka Brytania
37	Polska	34	Polska	23	Polska

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UNCTAD (<http://unctadstat.unctad.org>, dostęp 19.05.2018 r.).

Tabela 2. Kraje o najwyższej wartości zagranicznych inwestycji bezpośrednich wpływających w latach 1990, 2000 i 2016

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie wpływające (stock)					
1990		2000		2016	
Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj
1	Japonia	1	Wielka Brytania	1	USA
2	Francja	2	Francja	2	Chiny
3	USA	3	USA	3	Holandia
4	Niemcy	4	Belgia	4	Japonia
5	Wielka Brytania	5	Holandia	5	Brytyjskie Wyspy Dziewicze
6	Szwecja	6	Hiszpania	6	Kanada
7	Holandia	7	Niemcy	7	Hong Kong
8	Włochy	8	Hong Kong	8	Francja
9	Szwajcaria	9	Kanada	9	Irlandia
10	Belgia	10	Szwajcaria	10	Hiszpania
58	Polska	69	Polska	31	Polska

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UNCTAD (<http://unctadstat.unctad.org>, dostęp 19.05.2018 r.).

Tabela 3. Kraje o najwyższej wartości importu towarów w latach 1990, 2000 i 2016

Import towarów					
1990		2000		2016	
Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj
1	USA	1	USA	1	USA
2	Niemcy	2	Niemcy	2	Chiny
3	Francja	3	Japonia	3	Niemcy
4	Wielka Brytania	4	Wielka Brytania	4	Wielka Brytania
5	Japonia	5	Francja	5	Japonia
6	Włochy	6	Kanada	6	Francja
7	Kanada	7	Włochy	7	Hong Kong
8	Holandia	8	Chiny	8	Kanada
9	Belgia	9	Hong Kong	9	Holandia
10	Hiszpania	10	Holandia	10	Korea Południowa
40	Polska	27	Polska	21	Polska

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UNCTAD (<http://unctadstat.unctad.org>, dostęp 19.05.2018 r.).

Tabela 4. Kraje o najwyższej wartości zagranicznych inwestycji bezpośrednich napływających w latach 1990, 2000 i 2016

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie napływające (stock)					
1990		2000		2016	
Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj	Miejsce	Kraj
1	USA	1	USA	1	USA
2	Niemcy	2	Niemcy	2	Niemcy
3	Wielka Brytania	3	Wielka Brytania	3	Wielka Brytania
4	Hong Kong	4	Hong Kong	4	Hong Kong
5	Kanada	5	Kanada	5	Kanada
6	Francja	6	Holandia	6	Holandia
7	Australia	7	Belgia	7	Belgia
8	Holandia	8	Chiny	8	Chiny
9	Hiszpania	9	Francja	9	Francja
10	Włochy	10	Hiszpania	10	Hiszpania
120	Polska	28	Polska	29	Polska

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych UNCTAD (<http://unctadstat.unctad.org>, dostęp 19.05.2018 r.).

Polska w procesach globalizacji lata 1990-2016

Produkt Krajowy Brutto 2016/1990 (ceny stałe z 2010) – 252%

Miejsce w świecie: 1990 – 28, 2016 – 21

Handel zagraniczny 2016/1990:

– dynamika eksportu – 1240% (1990 – 37 , 2016 – 23 miejsce w świecie)

– dynamika importu – 1576% (1990 – 40 , 2016 – 21 miejsce w świecie)

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie 2016/1990 (ceny bieżące):

– dynamika O FDI stock – 26095% (1990 – 58 , 2016 – 31 miejsce w świecie)

– dynamika I FDI stock – 170553% (1990 – 120, 2016 – 29 miejsce w świecie)

Identyfikacja najważniejszych globalnych i regionalnych wyzwań ekonomicznych – diagnoza

- Trzema najważniejszymi procesami kształtującymi wyzwania dla gospodarki polskiej były transformacja, globalizacja oraz integracja z Unią Europejską**
- W miarę upływu czasu zmieniały się tylko proporcje siły oddziaływania tych procesów na możliwości rozwojowe gospodarki polskiej**
- Dodatkowym czynnikiem, który pojawił się na przełomie lat 2007/2008 był światowy kryzys gospodarczy**

Identyfikacja najważniejszych wyzwań związanych z globalizacją

- ❑ **Najważniejszym wyzwaniem globalnym jest antyglobalizacja albo negowanie globalizacji, absolutyzowanie jej słabych stron, postrzeganie jej wyłącznie w kategoriach zagrożenia**
- ❑ **Populizm i nacjonalizm w polityce sensu largo przeniesiony do szeroko rozumianej polityki gospodarczej – nowy protekcjonizm i nowy nacjonalizm (Rodrik, Kołodko i Koźmiński)**

Rodrik

Populism and the Economics of Globalization

Conclusion: three possible future paths

- The bad: 1930's style collapse in global economic cooperation and rise of hard-right or hard-left regimes
- The ugly: creeping populism and protectionism, gradually eroding both liberal democracy and open world economy
- The good: a democratic rebalancing that steps back from hyper-globalization and restores greater national autonomy

Przyszłość globalizacji – świat – wizja normatywna

Rynek – najlepszy mechanizm alokacji i koordynacji działalności gospodarczej, ale sam rynek nie załatwi wszystkiego

Globalization is Good but Not Good Enough

Skoro globalizacja jest nieunikniona, immanentna, a dodatkowo może być dobra, korzystna, to trzeba zrobić wszystko, by taką była

Nieodzowność, niezbędność koordynacji globalnej – w warunkach otwartości narodowe polityki gospodarcze cechuje mniejsza skuteczność, wspólne problemy wymagają wspólnego działania

Potrzeba publicznych instytucji międzynarodowych i zmian w sprawowaniu władzy, kwestia przejrzystości

Reformy MFW i globalnego systemu finansowego

Reformy Banku Światowego i pomocy rozwojowej

Reformy WTO i zapewnienie równowagi w handlu

W kierunku globalizacji o bardziej ludzkim obliczu

Polska a przyszłość globalizacji – konkurencyjność

Zajęcie adekwatnego miejsca w procesach globalizacji jest synonimem wyższego poziomu dobrobytu

Imperatyw zwiększenia konkurencyjności gospodarki polskiej dotyczy wielu płaszczyzn:

- wyższa konkurencyjność polskich eksporterów
- wyższa konkurencyjność producentów na rynek krajowy (aby konkurować z importem)
- większa atrakcyjność Polski dla inwestorów zagranicznych
- większa konkurencyjność polskich firm jako inwestorów na rynkach zagranicznych

Szeroko rozumiana innowacyjność podstawą konkurencyjności

Polska a przyszłość globalizacji – jaka polityka gospodarcza (rola państwa)?

Globalizacja nie tyle zmniejsza rolę państwa, ile wpływa na jej zmiany

Wzrasta systemowa rola państwa – tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej – odpowiedzialność państwa: prawo, porządek, prawa własności, egzekucja kontraktów

Wypracowywanie praw i regulacji w skali międzynarodowej – prawa własności intelektualnej, ochrona środowiska, polityka konkurencji, polityka podatkowa, bariery w handlu, standardy techniczne – postulat procesu bezustannej, kreatywnej destrukcji systemowej roli państwa: rola ta musi podlegać zmianom

Wspieranie konkurencyjności międzynarodowej poprzez: zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości zasobów (kapitał ludzki, skłonność do innowacji, sprawny rynek finansowy), sprzyjanie obniżce kosztów transakcyjnych, tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego i oddziaływanie na etos gospodarczy

Rola państwa we wspieraniu innowacyjności

Budowanie i wspieranie patriotyzmu gospodarczego?

Polska a przyszłość globalizacji

Polska w Unii Europejskiej i w strefie euro jako odpowiedź na wyzwania globalne – podstawowa rekomendacja

- ❑ Kontekst – transformacja, internacjonalizacja, globalizacja, nowy nacjonalizm
- ❑ Przesłanki i wymogi formalne wejścia Polski do „strefy euro” – zobowiązanie wynikające z członkostwa w UE, zmiana konstytucji
- ❑ Aspekty polityczne
- ❑ Aspekty ekonomiczne
- ❑ Aksjomatycznie o euro i Unii Europejskiej
http://www.mariangorynia.pl/prasa/Gorynia_RZ_Aksjomatycznie_o_euro_i_UE_14.06.2017.pdf
- ❑ Dyskusja o euro ważna dla Polski
http://www.mariangorynia.pl/prasa/Gorynia_RZ_Dyskusja_o_euro_wazna_dla_Polski_15.01.2018.pdf
- ❑ Scenariusze
http://www.mariangorynia.pl/ksiazki/Globalizacja_Integracja_MGorynia.pdf

DZIĘKUJĘ

UNIWERSYTET EKONOMICZNY
W POZNANIU

